

fuisse calix ab Apostolis, tunc sub speciebus vini fuisse ex vi Verborum sanguis Christi, & per concomitantiam Divinitas, propter ejus unionem ad sanguinem.

CAPUT VIII.

De gratia Christi substantiali.

1. **T**riplex in Christo datur gratia, substantialis, habitualis, & capitalis: de prima agemus in hoc capite, de secunda & tercia in sequentibus.

Dico igitur, in Christo, præter sanctitatem accidentalē, quæ provenit à gratia habituali, admittendam esse substantialē, immediate provenientem à persona Verbi Divini, substantialiter ei unita.

Probatur primò ex Scriptura: Joan. 10. Christus dicebat: *Quem Pater sanctificavit & misit in mundum* &c. quibus verbis, juxta Hilarium, Chrysostomum, & alios SS. Patres, Christus declarat, se ipsa missione, id est incarnatione, & unione hypostatica, esse sanctificatum.

Probatur secundò ex Patribus, qui loca Scripturarē, in quibus Christus dicitur unctus, sic intelligunt, ut velint, divinitatem fuisse unguentum, assumptionē verō, seu unionem hypostaticam, fuisse unctionem. Ita Nazianzenus orat, 36. ubi expōnens hoc nomen *Christus*, ait illud Salvatoris nostro tribui, propter divinitatem: *Ea enim (inquit) humanitatis unicō est, non operatione ut in aliis Christi sanctificans*, Sed totius unguenti presentia. Et ibidem subdit: Christum esse divinitatem delibuum, hac enim humanitatis unicō est. Item Cyrillus lib. 4. in Joan. dicit Christum *unctū esse*, non sicut alios sanctos & Reges, sed quia *Verbum caro*. Similiter Hieronymus expōnit illud Psalmi 44. *Vnxit te Deus oeo latitiae pre participibus tuis*: ait, *Christus naturā unctus, nos per gratiam quia in illo pleniter fuit divinitas*.

2. Probatur tertio ratione fundamentali: Ex vi gratiae unionis sanctificatur formaliter humanitas Christi: Sed gratia unionis est aliquid substantialē, à gratia habituali distinctum: Ergo humanitas Christi sanctificatur formaliter ab aliquo substantiali, distincto à gratia habituali. Minor pater, Major probatur. Homo per gratiam habitualē habet quod sit formaliter sanctus, quia per illam trahitur ad esse divinum, & filius Dei constituitur, & quia gratia habitualis habet repugnantiam cum peccato: At hæc tria multò perfectius conveniunt gratiae unionis: In primis enim per illam humanitas Christi multò perfectior modo trahitur ad esse divinum, quam per gratiam habitualē; nam per illam trahitur ad esse divinum in se, per istam verō trahitur ad esse divinum, solum participativē: Deinde Christus ut homo, per gratiam unionis, fit nobilitori modo Dei filius, quam justi per gratiam habitualē; cùm per gratiam unionis Christus sit Filius Dei naturalis, & justi per gratiam habitualē, filii solum adoptivi constituantur. Item unio hypostatica majorem habet incompossibilitatem cum peccato, quam gratia habitualis, ut patet infra, cùm de impeccabilitate Christi: Ergo ex vi gratiae unionis sanctificatur formaliter humanitas Christi.

3. Dixi formaliter, non quod Verbum habeat rationem formæ, sed quia per gratiam unionis, verē,

propriè, atque actualiter, humanitas Christi sanctificatur; quod advertas, ad tollendam quorundam equivocationem, qui ideo negant humanitatem à Verbo formaliter sanctificari, quia non exercet munus formæ.

4. Quares, cum in persona Christi, & in unionē hypostatica, duo reperiantur, nimur natura divina, & substantialē personalis Verbi Divini, quidnam ex his duobus sanctificat formaliter humanitatem Christi?

Respondeo eam sanctificari formaliter à natura divina in substantialia Verbi inclusa. Ab eo enim sanctificatur formaliter humanitas Christi, quo ungitur: Sed a deitate ungitur, juxta illud quod ex Nazianzeno supra retulimus: *Christus dicitur propter divinitatem, ea enim humanitatis unicō est*: Ergo humanitas Christi à Deitate sanctificatur formaliter. Addo quod, sicut substantialē relativae Divinarum Personarum, ad essentiam non addunt perfectionem, & bonitatem, ut in Tractatu de Trinitate ostendimus, ita nec sanctitatem, quæ bonitas & perfectio est. Unde sicut tota bonitas & perfectio, quæ repertur in personalitate Verbi, provenit ab essentia, quam includit; ita & tota ejus sanctitas, & tota vis sanctificandi naturam humanam quam terminat.

Confirmatur: In rebus creatis sola gratia habitualis, quia participat divinitatem, sub conceptu naturæ, formaliter sanctificat, & est causa formalis nostræ justificationis, subindeque & nostre sanctificationis, ut colligitur ex Tridentino scilicet, cap. 7. Ergo in Deo sola divinitas, sub conceptu naturæ, est sanctitas infinita, non verō personalitas, ut ab ea virtualiter distinguitur; alioquin non minus substantialia creata participaret divinam sanctitatem, quam gratia habitualis, nec minus sanctificaret naturam quam terminat, quam gratia habitualis subjectum quod informat.

5. Nec huic sententiæ obstat quod Augustinus multis in locis unionem hypostaticam, per quam substantialē divina unitur humanitas, *summam gratiam* appellat: summa autem gratia, summè sanctificare dicitur. Hoc enim solum probat, unionem hypostaticā sanctificari humanitatem Christi, non formaliter, sed unitivè, quia nimur personalitas Verbi Divini, est vinculum conjungens humanitatem cum natura divina, quæ sanctificatur formaliter. Vel etiam dici potest, quod personalitas Verbi Divini, humanitati Christi per unionem hypostaticam communicata, illam sanctificat formaliter, non ratione illius quod explicat, sed ratione praedicati in illa implicitè importati, nempe naturæ divinæ, quæ est prima radix videndi & amandi Deum, in quo ratio sanctitatis consistit. Quod sufficit, ut substantialia seu persona Filii dicatur Deo grata & per dilectionem, ac objectum divinæ complacientiæ, atque habere ius ad gloriam & hereditatem quæ debetur filiis, & omnimodam repugnantiam & incompossibilitatem cum peccato. Per quod solvuntur omnia argumenta, quæ Recentior quidam Thomista, contra nostram sententiam propinat in sua Theologia mentis & cordis.

6. Sed instat ille: Sanctitas formalis est unio & conjunctio creaturæ rationalis cum Deo: Atqui per substantialiam Verbi humanitas formaliter unitur Deo: Ergo per illam sanctificatur formaliter. Sed facile respondetur, non quoniamcumque unionem cum Deo esse sanctificationem, sed illam duntaxat quæ est cum natura divina, sub conceptu naturæ; cùm forma sanctificans, sit radix donorum pertinentium ad ordinem gratiæ, & terminet amorem divinum,

divinum, dando radicaliter vim ad Deum redamandum: unde, ut supra annotavimus, inter formas seu qualitates ordinis supernaturalis, sola gratia habitualis, formaliter sanctificat, quia illa sola participat divinitatem, sub conceptu naturæ.

CAPUT IX.

De gratia Christi accidentalē seu habituali.

1. **P**ræter gratiam substantialē, animam Christi fuisse insuper gratiā accidentalē seu habituali decoratam, indubitatum est apud Theologos, in dō aliqui id fide certum existimant; putant enim id apterē colligi ex Scriptura, & Patribus: præsertim ex illo Isaia 61. *Spiritus Domini super me, eo quod unxit Dominus me*; quæ verba de fe dicta afferit Christus Luca 4. & juxta communem expositionem significant, idē Spiritus Sanctum esse in anima Christi, per donum gratiæ habitualis, quia ipse per unionem hypostaticam unctus est gratiā increātā. Item Joan. 1. Christus dicitur *plenus gratia & veritatis*. Quem locum expōnens Fulgentius lib. de fide ad Petrum cap. 2. sic habet: *Ideo S. Evangelista plenus gratia & veritatis predicit, quia in divina natura, in qua Deus veritas est, veritatis plenus est; & in humana natura, in qua homo verus, gratiā factus est plenus*.

2. Non desunt etiam testimonia SS. Patrum, quæ eandem veritatem confirmant: Ambrosius enim expōnens illud Psal. 132. *Sicut unguentum in capite*, hoc unguentum dicit esse gratiam, quæ communis est Christo & nobis, atq; adeo habitualis. Et Bernardus homil. 4. super *Missus est*, explicans illud Lucæ 1. *Ideoque & quod nascatur ex te sanctum*, sic ait: *Posuit indissimilem sanctum, quia quidquid illud sit quod virgo genuit, sanctum procul dubio, ac singulariter sanctum fuit, & per spiritus sanctificationem, & per Verbi assumptionem*. Quibus verbis utramque Christi sanctitatem complectit: substantialē, per *Verbi assumptionem*; & accidentalē, per *spiritus sanctificationem*.

Eandem veritatem probat S. Thomas ex tripli capite: Primò ex unione humanitatis ad Verbum: nam quantò aliquod receptivum est proximius cause influenti, tantò magis de illius influxu participat. Sed anima Christi per unionem hypostaticam intime Deo conjugantur, qui est causa gratiæ: Ergo in se recipit habitualē gratiam perfectissime. Secundò propter nobilitatem animæ Christi: nam quæcumque perfectio non repugnat supposito divino, & homini possibilis, Christo tribuenda est. Tertiò, quia Christus gratiam effundit in ceteros homines, velut caput in membra, & tanquam fons in rīvulos, juxta illud Joan. I. *De plenitudine ejus nos omnes acceptimus, gratiam pro gratia*: Ergo convenientissimum est, ut ipse habeat in se plenitudinem gratiæ habitualis, quam effundat in alios. Nec ex hoc sequitur, Christum esse Filium Dei adoptivum cum filio adoptiva sit tantum effectus secundarius gratiæ habitualis, qui potest separari a primario, qui est reddere Deo gratiū & acceptū: præfertim in Christo, qui cum sit Filius Dei naturalis, incapax est adoptionis, quæ extraneitatem in persona adoptata supponit.

3. Dices: Cū anima Christi ratione unionis hypostatica substantialiter & perfectissimè sanctificetur, gratia accidentalē seu habitualis, videtur esse in ea prorsus inutilis & superflua. Respondere negando Majorem, cū enim sanctitas conveniat supposito, ratione naturæ, ad denominationem sancti per essentiam, & sancti per participationem, sufficit diversitas naturalium in eodem supposito, ut secundum unam sanctum per essentiam sit, & secundum aliam sit sanctum per participationem: filio autem non convenit ratione naturæ, sed ratione suppositi; unde ad filiationem naturalem & adoptivam non sufficit naturalium diversitas, sed requiritur realis suppositorum distinctio;